

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_A_LH_1.SADA_31

- **Název klíčové aktivity:** I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti
- **Označení v TK:** EU-I/2A-LH-1.sada-č.31
- **Autor:** PaedDr. Ludmila Hulvová
- **Datum vytvoření:** leden 2012
- **Název DUM:** K. H. Mácha
- **Vzdělávací oblast:** Jazyk a jazyková komunikace
- **Vyučovací předmět:** Český jazyk a literatura
- **Ročník:** 8.
- **Druh učebního materiálu:** prezentace - PowerPoint
- **Klíčová slova:** romantismus, romantický hrdina, život a dílo K. H. Máchy, Máj, obrazné vyjadřování, zvukomalba
- **Anotace:** Prezentace navazuje na učivo o romantismu v Evropě. Představuje výjimečné dílo českého básníka i jeho rozporuplnou osobnost. Ukazuje na příkladech z Máje nádheru české řeči. Prezentace byla promítnuta dvakrát, žáci si zapisovali důležité informace. Následně je využili k samostatnému krátkému shrnutí ve skupině – Co jsem se dozvěděl(a) nového o k. H. Máchovi.

ROMANTISMUS

- **Romantismus** je literární směr i životní postoj, nastupuje po osvícenství - na začátku 19. stol.
- Odráží zklamání z nenaplnění osvícenských ideálů.
- Klade důraz na city a zobrazuje výjimečného hrdinu ve výjimečné situaci.
- Výjimečný hrdina - je osamocený, často chodí do přírody, je nešťastně zamilovaný a zasněný.
- Výjimečná situace = nezvyklé místo, většinou nějaká snová krajina (hory, moře).

KAREL HYNEK MÁCHA

Jeden z nejnadanějších českých básníků, jeho tvorba má světovou úroveň.

Narodil se roku 1810 v Praze v chudší rodině.
Studoval filozofii a práva.

Byl vášnivým čtenářem a rád navštěvoval česká představení ve Stavovském divadle, byl ochotníkem Kajetánského divadla (setkání s Tylem).

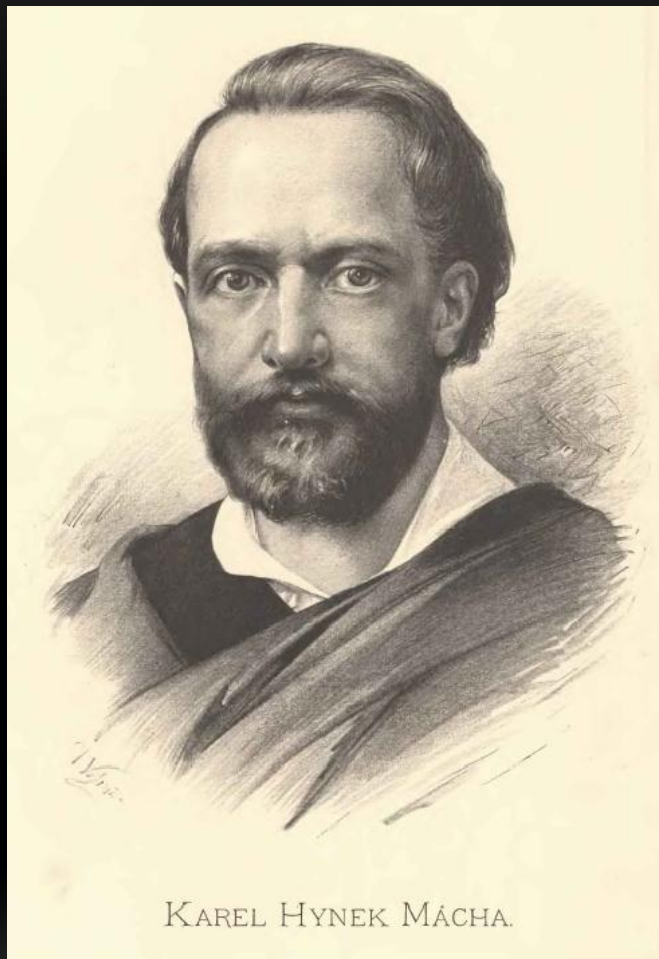
Velmi rád cestoval (došel pěšky až do Itálie), miloval přírodu a staré hrady (mnoho jich nakreslil).

Jeho povaha byla rozporuplná – vášnivá, ale i zádučivá, podléhal depresím a žárlivosti, liboval si v tématech smrti, zmaru ...

Měl osudový vztah s Lori Šomkovou – přes žárlivé scény a nepěkné chování si ji měl vzít (měli spolu dítě).

Zemřel velmi mladý po infekčním onemocnění, kterým se nakazil patrně při hašení požáru v Litoměřicích, když se napil závadné vody.

PRAVDĚPODOBNÁ PODOBA K. H. MÁCHY

KAREL HYNEK MÁCHA.

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek -
Karel_Hynek_M%C3%A1cha.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Hynek_M%C3%A1cha.jpg)

MÁCHOVO DÍLO

- Patří k největším českým básníkům, měl ale mnoho kritiků (J. K. Tyl), kteří ho obviňovali z nedostatečného národního cítění a z kopírování Byronovy poezie.
- **Za svůj krátký život vytvořil poměrně hodně děl. Psal poezii, prózu i drama.**
- Román Cikáni (1835 - rozpor snu a skutečnosti), zlomky románu Kat (jen první část, povídka Křivoklad), próza Obrazy ze života mého (Večer na Bezdězu a Marinka - 1834).
- **Jeho vrcholnou básnickou skladbou je Máj.**

MÁJ

- Lyrickoepická básnická skladba, vynikající klasické dílo české romantické poezie.
- Velmi mladý Vilém byl svým otcem vyhnán z domu. Z Viléma se stává lupič - "hrůzný lesů pán". Miluje Jarmilu, ale dozví se, že byla před časem svedena jiným mužem. Vilém ho zabije, aniž tuší, že je to jeho otec. Vilém je odsouzen a popraven, Jarmila se utopí v jezeře.
- Téma a idea díla: Úvahy nad smyslem života, líčení vnitřní rozervanosti, obviňování společnosti.

Skládá se z věnování, 4 zpěvů a 2 intermezz (= 2 mezihry).

Má bohaté umělecké prostředky:

- Změny pojmenování: májový večer - večerní máj
- **Metafory a personifikace**: O lásce šeptal tichý mech
- Hudebnost verše:
Zvukomalba (nakupení urč. hlásek ve verši tak, aby vyvolaly dojem reálného zvuku), **zvukosled** – často užívané hlásky vyvolají libý, nebo nelibý pocit)
- **Dynamické (pohybové) líčení přírody**

NEJZNÁMĚJŠÍ ÚRYVEK:

*Byl pozdní večer - první máj -
večerní máj - byl lásky čas.*

*Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.*

*O lásce šeptal tichý mech,
květoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vdech.*

*Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol,
břeh je objímal kol a kol,
a slunce*

*jasná světů jiných
bloudila blankytnými pásy,
planoucí tam co slzy lásky.*

■ Příklad hudebnosti veršů:

*dávná severní zář, vyhaslé světlo s ní,
zbortěné harfy tón, ztrhané struny zvuk,
zašlého věku děj, umřelé hvězdy svit,
zašlé bludice pouť, mrtvé milenky cit,
zapomenutý hrob, věčnosti skleslý byt,*

RŮZNÁ VYDÁNÍ MÁJE

- Obrázek 1

- <http://www.dokoran.cz/img/covers/B/562.jpg>

- Obrázek 2

- <http://www.pslib.cz/jan.prenosil/prazdniny/maj.jpg>

- Obrázek 3

- <http://www3.bookfan-static.eu/images/cover/book/2/1/2/0/8/Maj-Karel-Hynek-Macha---w-245-h-354.jpg>

- Obrázek 4

- <http://blog.jankaspar.cz/uploads/maj.jpg>

POUŽITÉ ZDROJE:

- <http://www.eucebnice.cz/literatura/macha.html>
- <http://www.spisovatele.cz/karel-hynek-macha#cv>
- <http://www.radio.cz/cz/static/machuv-rok/index>
- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10267557528-tajemstvi-zivota-khm/21057223362/>
- Zdroje obrázku i hypertextových odkazů jsou uvedeny na jednotlivých snímcích,
- Hypertextové odkazy byly vytvořeny k 28. březnu 2010.